

GEMEENSCHAPPELIJK BUREAU

Nr. 831 - Doc.nr. III/ M.4.0

24 mei 2011

DIENSTEN INTERNATIONAAL BELEID
INTERNATIONAL DEVELOPMENT
COOPERATION UNIT
NAAMSESTRAAT 63/5001
BE-3000 LEUVEN

KATHOLIEKE
UNIVERSITEIT
LEUVEN

DATUM 24/05/2011

NR. NOTA Gebu 831 - Doc.nr. M.4.0

NOTA Gebu

Onderwerp: ONTWIKKELINGSSAMENWERKING AAN DE ASSOCIATIE K.U.LEUVEN

Status	werkdokument - vertrouwelijk
Toegang na definitieve goedkeuring	leden van dit besluitvormend orgaan & beleidsmedewerkers
Document voor	goedkeuring door Gemeenschappelijk Bureau
Redacteur	Mevr. Martine Dekoninck, Dhr. Piet Wostyn
Gebu-lid	Prof. Dr. Bart De Moor
Probleemstelling	De universitaire ontwikkelingssamenwerking aan de K.U.Leuven heeft een enorm potentieel aan visibiliteit, verbreding en middelen.
Voorstel oplossing	Oprichting Leuvens Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking met associatie K.U.Leuven rond 2 strategische doelstellingen: <ol style="list-style-type: none"> haar onderzoek en onderwijs te richten naar ontwikkelingsdoeleinden, en OS als voedingsbodem te gebruiken voor innovatie in het eigen onderzoek en onderwijs: Education & Research for Development; en door garant te staan voor kwaleitsvolle OS in de Associatie K.U.Leuven.
Voorstel beslissing	<ol style="list-style-type: none"> Het Gebu keurt volgende principes goed;<ul style="list-style-type: none"> - De visie, missie en doelstellingen van een Instituut OS - De objectieven en actiepunten<ul style="list-style-type: none"> - Visie ontwikkelen en beleid beïnvloeden - Financieringskanalen diversifiëren en budgetten verhogen - Sensibiliseren - Professionaliseren en kwaliteitsbewaking - Netwerken - Data beheren Het Gebu keurt de structuur van het instituut goed; Het Gebu keurt de voorgestelde vrijmaking van middelen goed.

Inhoudelijke implicaties	<i>Onderwijs:Geen</i>
	<i>Onderzoek:Geen</i>
	<i>N.:</i>
Praktische implicaties	<i>Financieel: ja, zie nota p. 18</i>
	<i>Personeel: ja, zie nota p. 18</i>
	<i>Ruimte: Geen</i>
	<i>ICT: nog niet in deze fase</i>
	<i>N.:</i>
Beslissing	Gebu 831 d.d. 24.05.2011:
Volgende stap	De Development Cooperation Unit gaat over tot de praktische uitwerking en de lancering in het najaar 2011
Communicatie na definitieve goedkeuring	<i>Intern: ja, in opvolgnota</i>
	<i>Extern: ja, in opvolgnota</i>
Contactpersoon	Prof. Dr. Bart De Moor

AAN Prof. Dr. Bart De Moor, vicerector Internationaal Beleid

VAN Martine Dekoninck & Piet Wostyn

DATUM *

c.c. Bart Hendrickx

NOTA

Ontwikkelingssamenwerking aan de associatie K.U.Leuven

Inhoudsopgave

Context	2
1. Situering van de internationale ontwikkelingssamenwerking	4
1.1 Wat is 'ontwikkeling' en 'ontwikkelingssamenwerking'?	4
1.2 De impact van internationale ontwikkelingssamenwerking op de Associatie K.U.Leuven	4
1.3 Waarom en hoe? Rationale en basisprincipes van UOS	5
2. Ontwikkelingssamenwerking in de Associatie K.U.Leuven	6
3. Naar een Leuvens Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking	10
3.1 Visie, missie en doelstellingen van een Instituut voor OS	10
3.2 Objectieven en actiepunten	11
3.2.1 Visie ontwikkelen en beleid beïnvloeden (<i>actiepunt 9 SPIB</i>)	11
3.2.2 Financieringskanalen diversifiëren en budgetten verhogen	12
3.2.3 Sensibiliseren	12
3.2.4 Professionaliseren en kwaliteitsbewaking (<i>actiepunt 2 SPIB</i>)	13
3.2.5 Netwerken (<i>actiepunt 6 SPIB</i>)	14
3.2.6 Data beheren (<i>actiepunt 7 SPIB</i>)	14
3.3 Structuur	15
3.4 Positionering van het Instituut t.o.v. andere organen en raden	18
3.5 Middelen	18
4. Besluit	20
5. Bijlagen	20
5.1 Bijlage 1. Internationale ontwikkelingssamenwerking: ontstaan en belangrijkste evoluties	20
5.2 Bijlage 2. Stand van zaken van de ontwikkelingssamenwerking in de Associatie K.U.Leuven: SWOT-analyse	20
5.3 Bijlage 3. Referenties	20
5.4 Bijlage 4. Gebruikte afkortingen	20

Context

In hoofdstuk 8 van het Strategisch Plan Internationaal Beleid van vicerector B. De Moor (juni 2010) komt *“Internationalisering in de maatschappelijke dienstverlening”* ruim aan bod¹. De vicerector deelt de universiteiten een *“belangrijke rol”* toe op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, met name bij het behalen van de millenniumdoelstellingen (zie p.51). Door de jaren heen hebben universiteiten in het algemeen en de K.U.Leuven in het bijzonder al bewezen een nuttige bijdrage te kunnen leveren.

In het strategisch plan toont prof. De Moor met concreet cijfermateriaal aan dat *“Onze universiteit (...) reeds een vrij goed gebalanceerd en uitgebouwd apparaat [heeft] voor universitaire ontwikkelingssamenwerking.”* (zie 8.1, vanaf p.51) Ook op het niveau van de Associatie is er een groeiend bewustzijn van het potentieel dat de betrokken instellingen samen kunnen bereiken rond dit thema².

Er moet echter ook enige voorzichtigheid aan de dag worden gelegd: *“Toch is er reden tot bezorgdheid: De studenten, professoren en onderzoekers van de K.U.Leuven vertonen slechts een beperkte betrokkenheid bij universitaire ontwikkelingssamenwerking, ook al is het een essentieel onderdeel van onze maatschappelijke dienstverlening. Bovendien zijn er heel wat opportuniteiten: zowat elke discipline leent zich in één of andere vorm tot ontwikkelingssamenwerking, wat meteen onze opportuniteiten verhoogt op de maatschappelijke en mondiale valorisatie van ons onderzoek. Hoewel de K.U.Leuven hierin jarenlang een sterke traditie heeft, wordt momenteel een tanende interesse vastgesteld in het algemeen, en specifiek bij jonge docenten en onderzoekers. Ook bij studenten lijkt de belangstelling te stagneren. Bovendien blijft onze ontwikkelingssamenwerking te zeer beperkt tot enkele disciplines en faculteiten.”* (zie p.53)

Ontwikkelingssamenwerking zit verweven in verschillende van de tien actiepunten van het Strategisch Plan Internationaal Beleid. Deze tien actiepunten zijn:

- “ 1. *Transversaliteit en consistentie van internationaal beleid;*
2. *Verdere professionalisering van de dienstverlening;*
3. *Sleutelen aan de ‘corporate identity’, de internationale branding en communicatie;*
4. *De mobiliteit intensifiëren van studenten, docenten, onderzoekers en mede-werkers;*
5. *Werken maken van grotere openheid en meer interculturaliteit;*
6. *Netwerken van en voor internationalisering;*
7. *Het beleid kwantitatief onderbouwen;*
8. *De maatschappelijke dienstverlening internationaliseren;*
9. *De politieke impact drastisch verbeteren;*
10. *Internationaliseren associatiebreed uitrollen.”* (zie p.14)

Al heeft deze voorliggende nota voornamelijk betrekking op de actiepunten 8 en 10, toch komen ook de meeste andere punten aan bod. Bij het gedeelte over de objectieven en actiepunten inzake

---

¹ De Moor, B. (2010). *Een Vlaamse universiteit in Europa, Een Europese universiteit in Vlaanderen*. K.U.Leuven Strategisch Plan Internationaal Beleid, goedgekeurd op de Academische Raad 396 op 14 juni 2010 en op de Raad van Bestuur 10/430 van 22 juni 2010.

² Zie bijvoorbeeld het document ‘doc.ak_rvb73_ag03.00-1_2010’: p. 28-29. (Associatie)

ontwikkelingssamenwerking (3.2) zullen we systematisch verwijzen naar de bovenstaande actiepunten uit het Strategisch Plan Internationaal Beleid.

Samengevat kunnen we stellen dat de vicerector ervoor pleit om de kansen die Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (UOS) biedt, beter te benutten teneinde de doelstellingen van de opdrachtverklaring van de K.U.Leuven te bereiken. **UOS moet beschouwd worden als een transversaal thema** dat bijdraagt aan kwaliteit in onderwijs en onderzoek als in maatschappelijke dienstverlening. Volledig in lijn met deze stellingname, besliste de Academische Raad dan ook om UOS op te nemen in zijn beleidsprioriteiten voor 2011-2012³.

Gelet op de recente evoluties in de reorganisatie van het hoger onderwijs in Vlaanderen, het academiseringsproces, de oprichting van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), en de complementariteit tussen universiteit en hogescholen, wordt in deze nota geopteerd voor een **aanpak op associatieniveau**. Een studie op het Vlaamse niveau stelde een onderbenut potentieel en een te beperkte strategische planning vast bij zowat alle hogescholen van de Associatie (Bastiaens et al., 2011⁴). Bovendien wenst VLIR-UOS, de koepel van de Universitaire Ontwikkelingssamenwerking, sinds een drietal jaren de hogescholen beter te integreren in zijn werking en structuren. De verschillende universiteiten worden aangemoedigd zoveel mogelijk samen te werken met de hogescholen van hun associatie.

In vergelijking met de andere associaties, heeft de Associatie K.U.Leuven al enige voorsprong bij de integratie van bepaalde processen. Deze nota wil de **Associatie K.U.Leuven ertoe aanzetten om ook op het vlak van ontwikkelingssamenwerking (OS) een voortrekkersrol te spelen op associatieniveau**.

In het eerste deel verduidelijken we wat we onder 'ontwikkeling', 'ontwikkelingssamenwerking' en 'universitaire ontwikkelingssamenwerking' verstaan. Daarna gaan we dieper in op de context van de internationale OS en haar invloed op de Associatie K.U.Leuven. Voor een meer gedetailleerd historisch overzicht van de internationale OS en een schets van de recentste ontwikkelingen in de Belgische OS, verwijzen we graag naar *bijlage 1*.

In het tweede deel concentreren we ons op de huidige stand van zaken van OS in de Associatie K.U.Leuven en identificeren we de belangrijkste knelpunten. De uitgebreidere SWOT-analyse is opgenomen in *bijlage 2*.

In het derde deel stellen we een nieuwe aanpak voor en concretiseren we enkele specifieke objectieven en actiepunten.

---

³ Academische Raad Nr. 400 8 november 2010

⁴ Bastiaens, J., Coenen, S., De Troy, D., & Vansteenhuyse, K. (2011). *Integratie van de Vlaamse hogescholen in de werking van VLIR-UOS*. Studie in opdracht van VLIR-UOS; online pagina afgehaald op 18/03/2011 op http://www.vliruos.be/downloads/Integratie_van_Vlaamse_hogescholen_in_de_werking_van_VLIR_UOS.pdf

1. Situering van de internationale ontwikkelingssamenwerking

1.1 Wat is 'ontwikkeling' en 'ontwikkelingssamenwerking'?

In deze conceptnota beschouwen we 'ontwikkeling' als 'de capaciteit van een persoon om iets te doen of te zijn' of als 'de mogelijkheid die iemand heeft om zijn capaciteiten volledig te ontplooiën'. Deze visie is geïnspireerd op de beschrijving van Amartya Sen van 'ontwikkeling als vrijheid'⁵. In die zin beschouwen we armoede eerder als een deprivatie van basiscapaciteiten dan als het eenvoudigweg hebben van een laag inkomen.

Vanuit deze definitie zien we 'ontwikkelingssamenwerking' als 'de samenwerking tussen twee of meer partijen om de capaciteiten en mogelijkheden van elkeen te vergroten'.

1.2 De impact van internationale ontwikkelingssamenwerking op de Associatie K.U.Leuven

Om een beter zicht te krijgen op de complexe Noord-Zuid-verhoudingen en om de huidige universitaire OS te situeren binnen het landschap van de internationale OS, verwijzen we naar *bijlage 1*, waarin we een korte historische analyse van de internationale OS maken. Hieronder stippen we enkele belangrijke elementen aan die de OS op het niveau van de K.U.Leuven en de hogescholen sterk richting geven.

- a) In 1998 kreeg de universitaire OS in België een erkende plaats als indirecte actor. Het beheer werd toevertrouwd aan 2 koepelorganisaties: aan de CUD aan Franstalige kant, en aan een apart secretariaat voor Universitaire OS opgericht in de schoot van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (**VLIR-UOS**) aan Vlaamse kant. De financiering van VLIR-UOS is volledig in handen van het federale (Belgische) Directoraat-Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking (DGD). Het budget van VLIR-UOS is in het voorbije decennium meer dan verdubbeld: het is gestegen van 15 naar 33 miljoen euro.
- b) In 2000 engageerden 189 landen zich in de schoot van de Verenigde Naties tot het realiseren van acht **Millenniumdoelstellingen tegen 2015**⁶.
- c) In 2005 werden in de '**Verklaring van Parijs**'⁷ vijf eenvoudige principes afgesproken tussen alle bilaterale en multilaterale donoren, nl.:
  1. eigenaarschap (*Ownership*): de partners bepalen de agenda;
  2. afstemming (*Alignment*): van het beleid, de procedures en instellingen op het ontvangende land;
  3. harmonisering (*Harmonisation*): complementair en transparant (samen)werken tussen donoren;
  4. resultaatgericht beheer (*Managing for results*): concrete ontwikkelingsrelevante resultaten vooropstellen en hier naartoe werken;
  5. wederzijdse verantwoordelijkheid (*Mutual accountability*): de resultaten samen met de partnerlanden evalueren en de inspanningen verdelen.

⁵ Sen, Amartya, 1999. *Development as Freedom*. Oxford, Oxford University Press.

⁶ Hoewel er veel kritiek komt op deze MDG's, hebben zij een belangrijke verdienste: de overgrote meerderheid van alle OS-organisaties (bilaterale, multilaterale en niet-gouvernementele) trekt 'aan dezelfde kar'. De vooruitgang van de MDG's is echter – met nog slechts een viertal jaar te gaan - te beperkt.

⁷ De originele tekst van de Verklaring van Parijs en de Accra Agenda for Action staat op <http://www.oecd.org/dataoecd/11/41/34428351.pdf> (ENG)

- d) In het kader van de Verklaring van Parijs zal VLIR-UOS voortaan een sterkere geografische concentratie hanteren en een betere harmonisatie en afstemming van de hulp voorzien. VLIR-UOS concentreert zich vanaf nu op een twintigtal partnerlanden⁸ en werkt voor elk partnerland een landenstrategie uit.
- e) Sinds ongeveer vier decennia beloven de 'rijkere landen' om 0,7% van hun Bruto Nationaal Inkomen aan 'ontwikkelingssamenwerking' te spenderen. België wilde in 2010 het vijfde land⁹ worden dat dit streefcijfer bereikte, maar slaagde daar niet in.

1.3 Waarom en hoe? Rationale en basisprincipes van UOS¹⁰

Hoger onderwijs is cruciaal voor de ontwikkeling van een land. Het dichten van de kennis- en informatiekloof is essentieel voor de deelname aan de wereldeconomie. De Vlaamse universiteiten en hogescholen moeten hun verantwoordelijkheid opnemen door samen te werken met partners in het Zuiden.

VLIR-UOS definieert enkele basiskennmerken van universitaire ontwikkelingssamenwerking: ze...

- ... is gebaseerd op internationale solidariteit, onderlinge betrokkenheid en respect voor de principes van de menselijke waardigheid;
- ... wil rechtvaardigheid bevorderen en discriminatie en ongelijkheid bestrijden;
- ... vertrekt vanuit het respect voor eigenheid en de erkenning van diversiteit;
- ... vereist een respectvolle, open, eerlijke en transparante relatie tussen de partners;
- ... streeft naar kwaliteit, een duurzaam effect, en een maximale synergie en complementariteit met andere donoren en actoren.

Cruciaal in de werkwijze van VLIR-UOS is het aspect *samenwerking* tussen instellingen en individuen van Noord en Zuid. Men streeft naar een win-winsituatie die een duurzame samenwerking kan garanderen, zelfs na afloop van de VLIR-UOS-financiering. De samenwerking is geen "technische bijstand" of "liefdadigheid", maar beoogt een wederzijdse wetenschappelijke en socio-interculturele bevruchting. Beter en relevanter onderwijs en onderzoek is de ultieme drijfveer om ook dit soort internationale samenwerking te bevorderen binnen de associatie.

---

⁸ De 20 VLIR-UOS partnerlanden zijn (DGD-partnerlanden in bold):

Afrika: **Burundi, Congo DR**, Ethiopië, Ghana, Kenya, **Marokko, Mozambique, Uganda, Tanzania, Zuid-Afrika**
Latijns-Amerika: **Bolivië**, Cuba, **Ecuador**, Nicaragua, **Peru**, Suriname
Azië: India, Indonesië, Sri Lanka, **Vietnam**

Naast de focus op deze landen wordt een vrije marge van 6 % voorzien om dynamisch in te spelen op het wetenschappelijk initiatief.

Het beurzenprogramma staat open voor 34 bijkomende landen bovenop de 20 partnerlanden

⁹ De eerste vier landen die de 0.7%-norm wel realiseerden zijn Noorwegen, Zweden, Luxemburg en Nederland.

¹⁰ Op haar website beschrijft VLIR-UOS haar opdrachtverklaring:

http://www.vliuos.be/index.php?language=NL&navid=530&direct_to=Rationale

2. Ontwikkelingssamenwerking in de Associatie K.U.Leuven

Er gebeurt meer op het vlak van OS in de Associatie K.U.Leuven dan we wel zouden denken, en hiermee mag men naar buiten komen. De Belgische universitaire instellingen en hogescholen hebben een goede reputatie opgebouwd inzake OS. De Associatie K.U.Leuven moet deze positie behouden en internationaal versterken.

Bijlage 2 beschrijft de huidige OS in de Associatie K.U.Leuven aan de hand van een uitgebreide SWOT-analyse. Daaruit blijkt dat, niettegenstaande het feit dat er al zeer veel gebeurt, de potentiële meerwaarde van OS (en van internationalisering) toch vaak on(der)benut blijft.

De complementariteit tussen de universiteit en de hogescholen op het vlak van OS moet in kaart gebracht worden en nuttig worden gebruikt. Ook in de samenwerking met nationale en internationale actoren zoals (inter)nationale ngo's, denktanken, overheden, internationale instellingen enzovoort, kan de Associatie K.U.Leuven veel troeven uitspelen.

Hieronder identificeren we de belangrijkste knelpunten die een kwaliteitvolle OS in de Associatie K.U.Leuven in de weg staan. Op basis hiervan lijnen we vervolgens enkele prioritaire objectieven af.

- **Visieontwikkeling over OS**

In de Associatie K.U.Leuven worden jaarlijks veel en diverse ontwikkelingsrelevante activiteiten gerealiseerd door enthousiaste en gepassioneerde personeelsleden. Toch zijn deze activiteiten soms onsamenhangend en is er weinig strategische visie aanwezig. Ook de onderzoeks- en onderwijsactiviteiten die het *fenomeen* OS analyseren en bespreken zijn schaars: de weinige reflectie over OS blijft beperkt tot enkele specifieke onderzoeksgroepen, en bovendien wordt dit onvoldoende bekendgemaakt.

De Associatie kan zich momenteel niet baseren op een degelijk onderbouwde theoretische visie op OS en volgt onvoldoende de globale trends die voortvloeien uit onderzoek. De aandacht voor **visieontwikkeling** als één van de centrale doelstellingen, is dan ook zeker op zijn plaats. Een kwaliteitvolle OS die gebaseerd is op een degelijk onderbouwd theoretisch kader, kan bovendien bijdragen tot een **grotere impact op het beleid**. Tot slot is het belangrijk om deze visie onmiddellijk te integreren in en complementair te laten functioneren met andere beleidsprioriteiten.

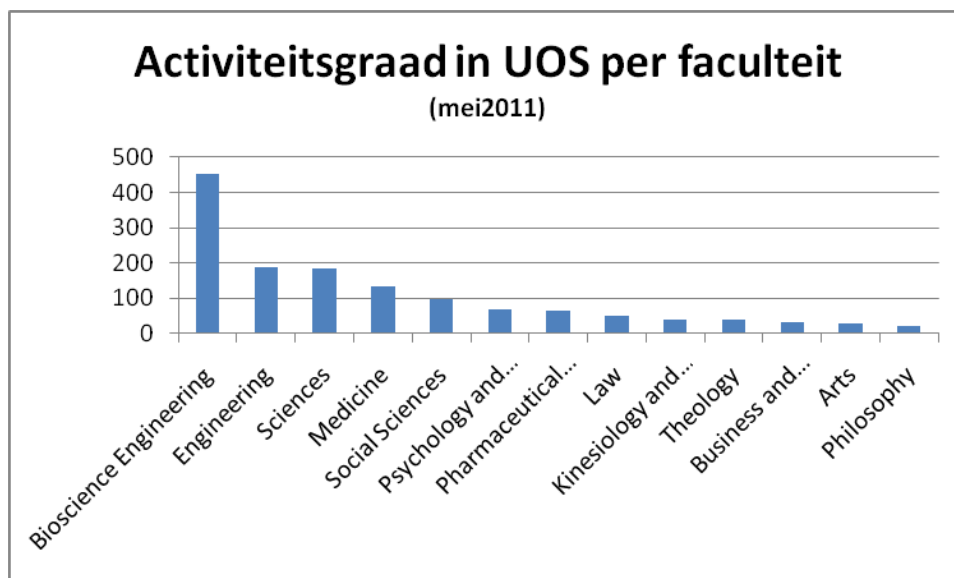
- **Een geconcentreerd en ervaren draagvlak**

Uit de analyse van wie er nu precies actief is op het vlak van OS¹¹ blijkt dat er in elke faculteit een zeker (hoewel soms beperkt) draagvlak is voor OS (zie de SWOT-analyse in bijlage 2: ongeveer 400 K.U.Leuven-personeelsleden zijn actief in UOS). De onderstaande tabel laat echter duidelijk zien dat de exacte wetenschappen (de faculteiten Bio-ingenieurswetenschappen, Ingenieurswetenschappen en Wetenschappen) het meest actief zijn op het vlak van OS¹². Er zijn momenteel nog geen cijfers over de participatie van personeelsleden binnen de hogescholen.

¹¹ Voor deze oefening heeft de DCU een eigen database ontwikkeld die alle gekende OS-activiteiten verzamelt.

¹² Nadat alle OS-activiteiten (VLIR-UOS-projecten, PhD-begeleiding (VLIR-UOS en IRO), reisbeurspromotoren, sensibiliseringsinitiatieven, onderzoeksplatformen, en andere OS-projecten en initiatieven) waren opgelijst, werden ze gewogen op basis van hun budget en de vereiste tijdsbesteding. De volgende programma's en projecten en hun respectievelijk gewicht worden hierna opgelijst : BIL – 02; BVO – 03; CIALCA – 04; EI – 05; ICP – 04; INCO – 02; ITP & KOI – 03; IUC-coördinatie – 08; IUC-projectleider 04; MPRDC – 04; NSS – 03; O*-platform – 04; alle types PhD-begeleiding – 02; REI – 01; SI – 03; UNIFOS – 02; ZI – 03 (voor de afkortingen zie bijlage 4.)

Figuur 1: Activiteitsgraad in universitaire ontwikkelingssamenwerking per faculteit.

Naast deze sterke concentratie van activiteit in de Groep Wetenschap en Technologie, valt op dat de grote meerderheid van de actieve personeelsleden bestaat uit een relatief beperkt aantal mannelijke gewoon hoogleraren die de bulk van de OS-activiteiten voor hun rekening nemen.

Ook in de hogescholen heerst de overtuiging dat het meestal gaat om *'the usual suspects'* die actief zijn in OS. Hier valt het sterk op dat OS een belangrijk gegeven is binnen de uitgaande internationale studentenmobiliteit (ontwikkelingsrelevante stagen). Indirect zorgen deze stagen ook voor een betrokkenheid van begeleidende docenten en internationale coördinatoren. Voor zowel de hogescholen als de universiteit kunnen we echter stellen dat de opgebouwde expertise in OS sterk geconcentreerd is bij een aantal individuen.

Bij de studenten is er veel interesse voor OS, vooral als het gaat om een buitenlandse stage (zie bijlage 2, Tabel 1). Toch is er nog een groot potentieel om een breder draagvlak te creëren.

Wanneer we de bovenstaande vaststellingen samenvatten, kunnen we concluderen dat een belangrijke doelstelling erin bestaat om enerzijds het **draagvlak voor OS te verbreden**, en anderzijds om de bestaande expertise van de actieve personeelsleden niet te verliezen.

- **Onbekend is onbemind? Een beperkte interne en externe visibiliteit van OS**

Ontwikkelingssamenwerking wordt het snelst geassocieerd met het werk van ngo's, de overheid of multilaterale instellingen. De OS aan universiteiten en hogescholen kent slechts een heel beperkte interne en externe visibiliteit. Ook de beslissingen inzake OS zijn te weinig associatiebreed gekend en bijgevolg onvoldoende gedragen. De communicatie- en sensibiliseringsactiviteiten hebben onvoldoende impact.

Het is dan ook cruciaal voor de Associatie om aan de hand van een degelijke **communicatiestrategie de interne en externe visibiliteit te verhogen**.

- **Kwaliteit, duurzaamheid, continuïteit en impact van OS-activiteiten**

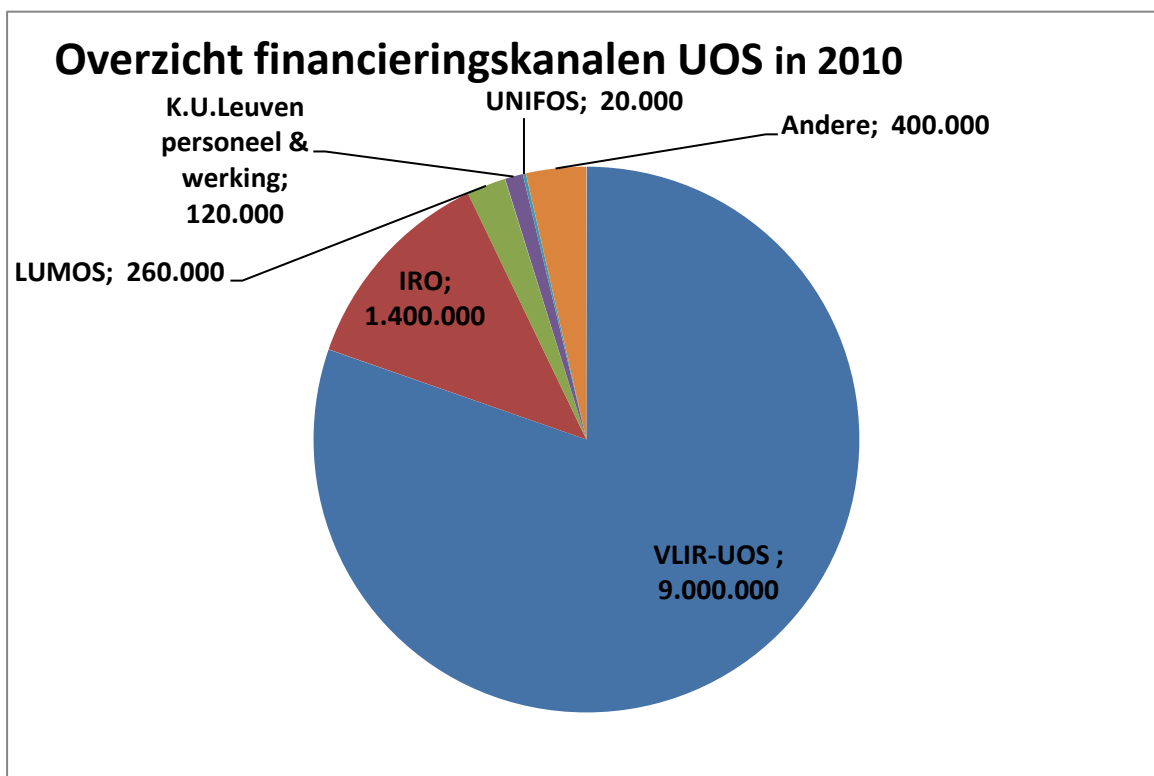
Uit de SWOT-analyse komt o.a. naar voren dat er weinig reflectie is over de verschillende OS-activiteiten in de Associatie (zie hoger: Visieontwikkeling). Daarnaast werd een gebrekkige nazorg geïdentificeerd als een belangrijke zwakte. Hoewel de huidige dienstverlening van de DCU bij de OS-promotoren van de Associatie en bij VLIR-UOS sterk wordt gewaardeerd, blijft ze vaak in gebreke om de OS-activiteiten voldoende te ondersteunen en kwalitatief te begeleiden naar een duurzame impact. Ondanks regelmatige positieve feedback blijft er onzekerheid over de kwaliteit, duurzaamheid, continuïteit en impact van de verschillende OS-activiteiten op het terrein. Deze aspecten moeten op een professionele manier aangepakt worden.

Bijgevolg is het een cruciale doelstelling om de huidige OS in de Associatie sterk te **professionaliseren**, beter op te volgen en aan de hand van verschillende acties (netwerking, fondsenwerving, visieontwikkeling) een zekere **duurzaamheid te garanderen**.

- **Meer diversificatie in financiering**

VLIR-UOS is voor de K.U.Leuven de belangrijkste (en bijna enige grote) donor die haar OS-activiteiten financiert (zie Figuur 2). Hoewel de goede samenwerking met VLIR-UOS sterk geapprecieerd wordt, kan een **diversificatie van de financieringsbronnen** een meerwaarde zijn voor de Associatie. Een betere samenwerking met nieuwe partners in het Noorden (EU, VN-organisaties, Wereldbank, CFP, KAURI, TRIODOS, CGIAR, Rode Kruis...) kan nieuwe kansen doen ontstaan.

Een van de sterktes van de K.U.Leuven en van verschillende hogescholen, zijn de eigen middelen waarop men een beroep kan doen. Deze sterkte moet verder worden aangescherpt. De **verhoging van de budgetten** voor OS door zowel een verhoging van de eigen middelen voor OS als uit **externe fondsenwerving** moet een prioritaire doelstelling worden van de OS in de Associatie.

Figuur 2: Overzicht van de financieringskanalen van de K.U.Leuven voor UOS-activiteiten in 2010

- **Beperkte netwerking**

Hierboven werd kort de beperkte visibiliteit van OS in de Associatie beschreven. Uiteraard is dit ook te wijten aan een beperkte netwerking, en dat zowel binnen als buiten de Associatie. De bestaande projecten zijn onvoldoende gekend en zowel tussen de eigen entiteiten binnen de Associatie als met externe partners wordt er weinig samengewerkt. Dit zorgt ervoor dat de leerkansen over mogelijke *best practices* onbenut blijven en dat weinig complementaire acties gerealiseerd worden.

Nieuwe kansen om beter en meer te doen, kunnen gecreëerd worden door beter samen te werken met andere actoren op het terrein (ngo's, ambassades, internationale instellingen etc.). Dit kan bovendien de impact van de Associatie K.U.Leuven op het terrein vergroten. Daarnaast ijveren we ervoor om meer in te spelen op nieuwe trends inzake internationale OS.

We beschouwen een meer **verzorgde netwerking** dan ook als een prioritaire doelstelling om een betere OS in de Associatie te realiseren.

- **Een overzicht van alle OS-initiatieven**

De Associatie K.U.Leuven beschikt over talrijke onderzoeks- en onderwijsinitiatieven in OS in vrijwel alle geledingen en entiteiten, maar centraal is er slechts weinig onmiddellijk bruikbare informatie beschikbaar¹³. Het niet bestaan van een sluitend overzicht en de niet-systematische opvolging van de verschillende initiatieven laten niet toe een duidelijk zicht te krijgen op de bestaande expertise, noch op het aansturen van een holistisch beleid dat kan inspelen op nieuwe kansen. Het bemoeilijkt ook het organiseren van complementaire acties, bevordert allerm minst een kwalitatieve samenwerking met externe actoren en zorgt vaak voor een groot verlies aan expertise.

Het is dan ook cruciaal om op Associatieniveau een **degelijk databaseer en een accurate monitoring** uit te bouwen waarin de gegevens van de K.U.Leuven en de hogescholen geïntegreerd worden.

---

¹³ Recent analyseerde de studie naar de "integratie van hogescholen in VLIR-UOS" welke activiteiten en ervaringen de hogescholen hebben inzake OS. De studie kan gedownload worden op http://www.vliuuo.be/downloads/Integratie_van_Vlaamse_hogescholen_in_de_werking_van_VLIR_UOS.pdf

3. Naar een Leuven Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking

Om een nieuw elan te geven aan de ontwikkelingssamenwerking van de Associatie K.U.Leuven, stellen we voor een **Leuven Instituut Ontwikkelingssamenwerking** in het leven te roepen.

3.1 Visie, missie en doelstellingen van een Instituut voor OS

De visie van het instituut is om internationale ontwikkelingssamenwerking te integreren als **transversaal thema in onderwijs, onderzoek en dienstverlening** in de hele Associatie.

De missie van het instituut bestaat erin om zowel de bestaande expertise als het potentieel op het vlak van onderzoek en onderwijs ten behoeve van ontwikkelingssamenwerking te identificeren en (meer) te valoriseren. Het instituut treedt hierbij op als contact-, advies- en expertisecentrum voor OS voor de Associatie.

Door initiatieven, acties en projecten op het gebied van OS te stimuleren, informeren en faciliteren, zal het Instituut de Associatie op de kaart zetten als maatschappelijk verantwoorde speler en interessante partner. Het Instituut wil een referentiecentrum worden voor OS van universiteit en hogescholen: ze vervult hier een spilfunctie tussen universiteit, financieringsorganen en maatschappij.

Vanuit deze logica formuleren we twee strategische doelstellingen:

Het instituut wil de Associatie K.U.Leuven promoten als een gerespecteerde speler in het veld van internationale OS door:

1. *haar onderzoek en onderwijs te richten naar ontwikkelingsdoeleinden, en OS als voedingsbodem te gebruiken voor innovatie in het eigen onderzoek en onderwijs: **Education & Research for Development**; en door*
2. *garant te staan voor **kwaliteitsvolle OS** in de Associatie K.U.Leuven.*

Deze twee strategische doelstellingen worden complementair aangevuld met zes operationele doelstellingen.

Operationele doelstellingen: het Instituut wil haar strategische doelstellingen realiseren door:

- a) visieontwikkeling en beleidsbeïnvloeding
- b) diversificatie van financiering en fondsenwerving
- c) sensibilisering
- d) professionalisering en kwaliteitsbewaking
- e) netwerking
- f) databeheer

Door het combineren van de strategische en operationele doelstellingen, worden de volgende resultaten beoogd (zie de tabel hieronder):

RESULTATEN	STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	
OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	Education & Research for Development	Kwaliteitsvolle OS
Visieontwikkeling & beleidsbeïnvloeding	Waarderen van OS-activiteiten in takenpakket; meer middelen; <i>research for development & development for research</i>	Grotere impact van OS-activiteiten, nieuwe kansen en verhoogde visibiliteit, beter instrumentarium
Diversificatie van financiering & fondsenwerving	Verhoging van het aantal projecten en beurzen; fondsenwerving; leerstoelen	Betere projecten en beurzen; complementariteit en synergie tussen activiteiten
Sensibilisering	Draagvlak verhoogt: sensibilisering en activering van personeel, onderzoekers en studenten inzake OS.	Continuïteit: volgehouden interesse & ondersteuning
Professionalisering & kwaliteitsbewaking	Versterking en uitbreiding van OS-relevant onderzoek en onderwijs; creativiteit en innovatie in onderzoek en onderwijs	Grotere impact van OS; <i>capacity building</i>
Netwerking	Grotere visibiliteit, nieuwe kansen en proactief inspelen op trends in OS	Partnerwerking en continuïteit: langetermijnperspectief
Databeheer	Visibiliteit, transparantie; verantwoorde beleidskeuzes	Betere inzet en afstemming van expertise

Tabel 1: Strategische en operationele doelstellingen van het Leuven Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking

3.2 Objectieven en actiepunten

In deze paragraaf werken we bovenstaand theoretisch kader verder uit. Per doelstelling bespreken we de beoogde resultaten en we koppelen er concrete actiepunten aan vast. Waar mogelijk leggen we de link naar de tien actiepunten van het Strategisch Plan Internationaal Beleid (*actiepunt x SPIB*).

3.2.1 Visie ontwikkelen en beleid beïnvloeden (*actiepunt 9 SPIB*)

De Associatie K.U.Leuven ontwikkelt een theoretisch en empirisch goed onderbouwde visie op OS en volgt de globale trends in OS op de voet. Deze visieontwikkeling zorgt voor mogelijkheden om invloed te hebben op de beleidsvorming.

Actiepunten:

- de visie/missie van het Instituut verder uitwerken;
- de rol van OS van de Associatie afbakenen en definiëren;
- een leerstoel visieontwikkeling over OS promoten en uitbouwen in samenwerking met bestaande onderzoeksgroepen;
- OS integraal deel laten uitmaken van de strategische visie omtrent het Internationaal Beleid en koppelen aan andere beleidsbeslissingen: OS waarderen in het takenpakket. Dit kan tijd en middelen vrijmaken en zorgt ervoor dat 'research for development for research' realiteit wordt;
- globale trends in de internationale OS onderzoeken en vertalen naar het beleid van de Associatie. Deze proactieve opvolging van de trends in OS kan er op termijn voor zorgen dat de OS-activiteiten van de Associatie kwalitatief verbeteren, een grotere impact hebben en een beter aangepast instrumentarium ter beschikking hebben;
- lobbyen bij beleidsmakers en donoren (ministeries, kabinetten (federaal en Vlaams), RELEX, EC, EuropeAid, VLIR-UOS etc.). Dit lobbywerk moet een effectieve beleidsbeïnvloeding mogelijk maken en zorgen voor nieuwe kansen door meer middelen te genereren.

3.2.2 Financieringskanalen diversifiëren en budgetten verhogen

De budgetten voor OS stijgen en komen vanuit verschillende kanalen. De "eigen middelen" voor OS van de K.U.Leuven en de Associatie stijgen naar 0,7% van de begroting.

Actiepunten :

- de eigen middelen voor OS verhogen: in de begroting van de K.U.Leuven, de hogescholen en de Associatie wordt 0.7 % van het eigen budget voorzien voor OS;
- de mogelijkheden voor financiële ondersteuning van projecten, beurzen en leerstoelen systematisch analyseren en onderzoeken, zowel in het binnen- als in het buitenland;
- fondsen werven bij externe actoren voor beurzen, projecten en leerstoelen¹⁴ OS bij individuen of onderzoeksgroepen zowel aan de universiteit als in de hogescholen (*actiepunt 4 SPIB*);
- zoeken naar complementariteit en synergie tussen activiteiten en fondsen;
- streven naar een stijging van het totaal aantal ingediende en goedgekeurde projecten bij VLIR-UOS (Bij VLIR-UOS daalde in de laatste 5 jaar het aandeel ingediende en goedgekeurde projecten van de Associatie K.U.Leuven in vergelijking met de aantallen van de UGent).

3.2.3 Sensibiliseren

De studenten en alle personeel worden geïnformeerd over en bewust gemaakt van de Noord-Zuid-problematiek. De inzet in OS en de waardering ervan stijgen op alle niveaus. Het personeel is in toenemende mate beschikbaar om ingeschakeld te worden bij OS-initiatieven. De beslissingen en activiteiten inzake OS worden goed gecommuniceerd en voldoende gedragen. Het draagvlak wordt systematisch verbreed.

Actiepunten :

- het personeel en de studenten informeren over de Noord-Zuid-problematiek op een laagdrempelige manier (ontwikkelingseducatie);

---

¹⁴ Een leerstoel is een vorm van mecenaat waarbij een bedrijf of persoon een bedrag ter beschikking stelt voor wetenschappelijk onderzoek en eventueel voor de ontwikkeling van academische programma's die de belangstelling voor een nieuw onderzoeksgebied moeten initiëren en stimuleren.

- geregeld conferenties/lezingen organiseren over een ontwikkelingsrelevant thema om de visibiliteit van OS-activiteiten te vergroten (*actiepunt 3 SPIB*);
- een betere interne en externe communicatie organiseren om de bekendheid te vergroten van de aanpak, kansen en resultaten van OS (*actiepunt 3 SPIB*);
- het personeel en de studenten motiveren om deel te nemen aan OS-activiteiten;
- OS-activiteiten waarderen als onderdeel van het takenpakket van het personeel van de K.U.Leuven en de hogescholen;
- een eigen budget voorzien voor laagdrempelige initiatieven in beide richtingen, instapkansen mogelijk maken voor kleine initiatieven (*visittings* voor korte lesopdracht, prospectieciereizen om een mogelijke samenwerking te bespreken, werkbezoeken naar Noord en Zuid etc.) (*actiepunt 4 SPIB*);
- een degelijke studentenwerking uitbouwen rond OS om de sensibilisering van de universitaire gemeenschap te faciliteren in samenwerking met de bestaande studentenkringen en -raden;
- structureel overleg binnen de Associatie organiseren om de complementariteit tussen de diverse OS-activiteiten van de verschillende entiteiten te stimuleren;
- branding van de ervaringen van studenten en personeel in het buitenland (*actiepunt 5 SPIB*);
- een ontwikkelingsrelevant onderwijsaanbod versterken binnen alle entiteiten van de Associatie, toegankelijk voor alle studenten (zoals de diverse Gemeenschappelijke Opleidingsonderdelen (GOODs) aan de hogescholen, en de verschillende vakken aan de K.U.Leuven PF91 – Development and Cultures; E00V0A Biomedische ontwikkelingssamenwerking, S0D22C Instellingen en beleid van de ontwikkelingslanden etc.) (*actiepunt 5 SPIB*);
- zowel in Vlaanderen als in het Zuiden Associatiebrede en gemeenschappelijke opleidingen organiseren voor studenten/professionelen uit het Zuiden, ook buiten het systeem van de bursalen om;
- de integratie van studenten uit het Zuiden promoten (*actiepunt 5 SPIB*);
- de *sharing knowledge*-projecten in hogescholen met deelname van onderzoekers uit het Zuiden ondersteunen en versterken (*actiepunt 5 SPIB*).

3.2.4 Professionaliseren en kwaliteitsbewaking (*actiepunt 2 SPIB*)

De professoren/docenten kunnen vlot met hun vragen over OS terecht bij een gespecialiseerde ploeg die een kwalitatief goede ondersteuning van de verschillende OS-initiatieven biedt. Opleidingen, vorming, verbetering van processen etc. optimaliseren de deskundige begeleiding. Dit zorgt voor capacity building in Noord en Zuid. De kwaliteit moet getoetst worden aan bepaalde criteria.

Actiepunten :

- criteria identificeren om de kwaliteit te meten;
- het projectmanagement beter opvolgen; de impact van OS-activiteiten analyseren en verhogen (een leerstoel zorgt hier voor inhoudelijke ondersteuning);
- informatiesessies en opleidingen over projectbeheer organiseren; duidelijke informatie op de website en helpdesk ter beschikking stellen;
- beter gebruik maken van nieuwe technologieën (afstandsonderwijs, website, sociale netwerken);
- de kwaliteit van de selectie van bursalen en projecten verhogen door advies en begeleiding;
- creativiteit en innovatie in onderzoek en onderwijs via OS-activiteiten stimuleren (een leerstoel analyseert en documenteert de meerwaarde van de kruisbestuiving door OS);
- het onderzoek maatschappelijk valoriseren;
- de bestaande dienstverlening in het kader van de opvolging van VLIR-UOS-projecten efficiënter maken en lopende processen optimaliseren;
- nazorgactiviteiten voor afgestudeerden aanbieden;

- de verzending van boeken en materiaal afstemmen op de vraag van de partners, en logistieke en administratieve ondersteuning verlenen;
- solidariteitsacties en vrijwilligerswerk begeleiden en professionaliseren;
- duurzame partnerrelaties opbouwen door een continue interesse en ondersteuning te stimuleren en te faciliteren;
- capaciteitsopbouw stimuleren door het aanbieden van kwaliteitsvolle onderwijsprogramma's die geschikt zijn voor studenten uit ontwikkelingslanden;
- specifieke kortlopende managementcursussen en adviezen op maat uitwerken op vraag van instellingen uit het Zuiden (transversale thema's zoals financieel beheer, kwaliteitszorg, onderzoeksbeleid, onderwijsbeleid, personeelsbeleid, universiteitsmanagement, ICT, bibliotheken, stagebeleid, dienstverleningscentra opzetten etc.);
- kennis, expertise en *good practices* inzake het beheer, de ondersteuning en de organisatie van onderwijs en onderzoek delen met partners (bv. didactische onderbouwing voor de opvolging van projecten, cf. KHLimburg);
- een beurzenportaal ter beschikking stellen (actiepunt 4 SPIB);
- stages, inleefreizen en onderzoeksverblijven in het Zuiden begeleiden, met aandacht voor de veiligheidsaspecten, persoonlijke ontwikkeling en ontwikkelingsrelevantie (actiepunt 4 SPIB).

3.2.5 Netwerken (actiepunt 6 SPIB)

Een betere communicatie zorgt ervoor dat de interne en externe visibiliteit van de OS-activiteiten in de Associatie K.U.Leuven vergroot. De bredere bekendheid bij diverse partners laat toe makkelijker contacten te onderhouden die leiden tot nieuwe samenwerkingen en meer synergie.

Actiepunten :

- een betere communicatiestrategie uitwerken: het doelpubliek bepalen en diverse communicatiemiddelen gebruiken (websites, brochures etc.) (actiepunt 3 SPIB);
- de interne netwerken binnen de Associatie K.U.Leuven versterken en verder uitbouwen door het Instituut als draaischijf te laten fungeren;
- netwerken met de OS-actoren, de bedrijfswereld, de diplomatieke wereld, internationale organisaties;
- netwerken uitbouwen in het Zuiden;
- bezoeken van delegaties systematisch aanpakken en een selectie maken van interessante/minder interessante partners en betrokkenheid van de faculteiten;
- aan netwerkevenementen deelnemen en ze zelf organiseren;
- een beleid ontwikkelen voor de keuze van partnerinstellingen (welke zijn de partnerschappen? welke type overeenkomsten?).

3.2.6 Data beheren (actiepunt 7 SPIB)

Een degelijk databeheer van alle onderzoeks- en onderwijsinitiatieven in de Associatie K.U.Leuven zorgt voor een systematische opvolging en een transparant en toegankelijk overzicht van alle OS-activiteiten.

Actiepunten :

- een databank ontwikkelen: een link met het SAP-systeem wordt voorzien zodat een (semi-) automatische actualisatie van de data mogelijk wordt;
- partnerschappen en stageplaatsen inventariseren;

- op regelmatige wijze een aantal specifieke indicatoren evalueren. Deze monitoring kan duidelijke trends en evoluties aan het licht brengen en een beter beeld geven van het al dan niet bereiken van de vooropgestelde doelstellingen;
- het beleid van de Associatie ondersteunen door correcte informatie over alle OS-activiteiten aan te leveren;
- informatie over en resultaten van OS intern en extern bekendmaken via website en publicaties, en netwerkactiviteiten en seminars;
- OS-initiatieven ondersteunen door accurate en gerichte informatie ter beschikking te stellen;
- de beschikbaarheid en inzet van het personeel en van de bestaande expertise proactief opvolgen om meer kansen te creëren en een transparante positionering van de Associatie te realiseren.

3.3 Structuur

Het Leuvense Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking functioneert onder de vicerector Internationaal Beleid van de K.U.Leuven en wordt administratief ondersteund door de Development Cooperation Unit van het International Office. Het instituut maakt een structurele link naar de Associatie K.U.Leuven, via de Stuurgroep Internationalisering van de Associatie.

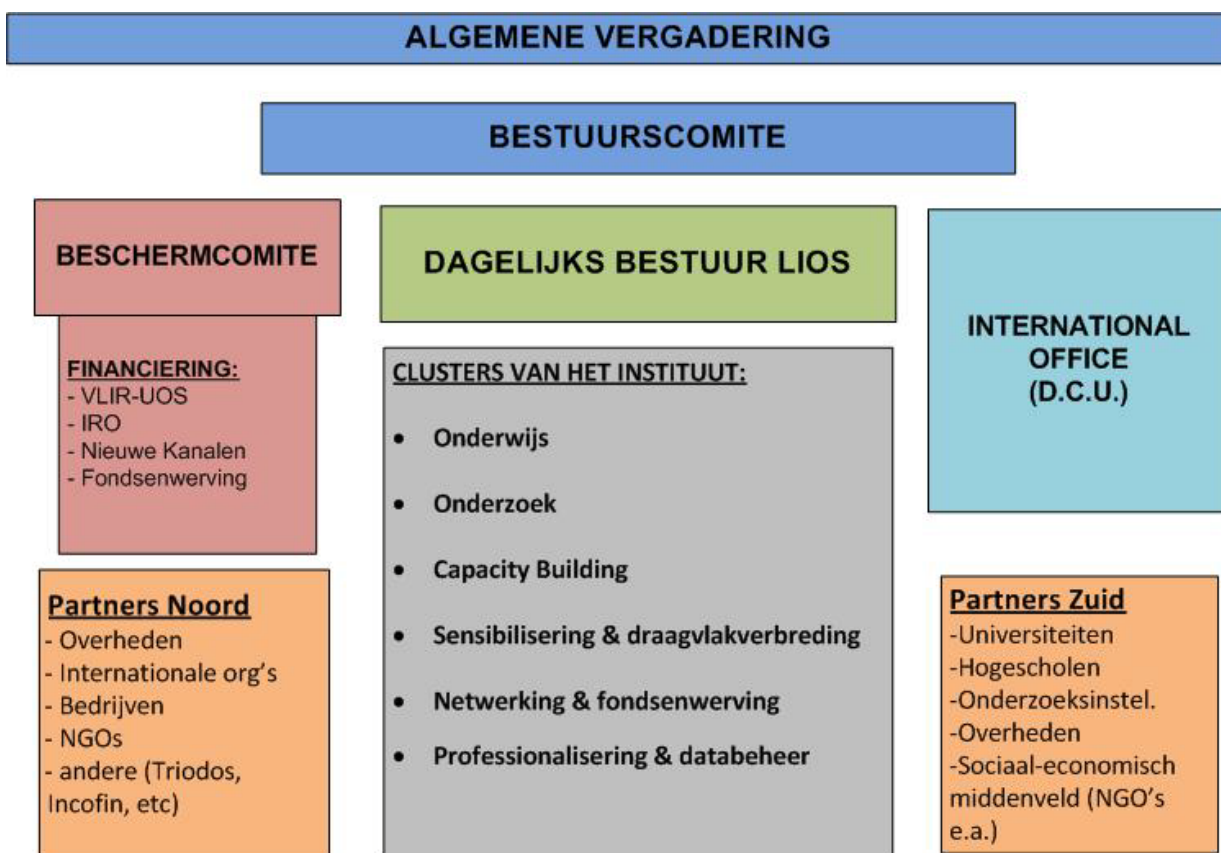
Zes grote clusters worden onderscheiden waarin de doelstellingen en actiepunten worden verwezenlijkt. Elke cluster wordt geleid door een personeelslid van de K.U.Leuven of van een hogeschool, met de assistentie van een stafmedewerker van DCU. Een algemene coördinator zorgt voor de aansturing van de dagelijkse werking.

Clusters:

1. Onderwijs:
  - anderstalige diplomatrajecten (*joint degrees*) in Noord en Zuid (bachelor + master)
  - ontwikkelingsrelevante Engelstalige opleidingen, ICP-beleid
  - trainingen van korte duur in Noord en Zuid (*certificate*)
  - docentenmobiliteit
  - stages voor studenten
  - Nederlandstalige opleidingsonderdelen in Noord i.v.m. OS
2. Onderzoek:
  - *research for development*
  - onderzoeksplatformen
  - PhD-onderzoek
  - praktijkgericht onderzoek
  - link naar belangrijke onderzoeksgroepen
  - visieontwikkeling
  - specialisatieverblijven
3. *Capacity building*:
  - ICT
  - bibliotheek
  - management
  - ad-hoc training
4. Sensibilisering/draagvlakverbreding:

- sensibiliseringsinitiatieven organiseren
  - reisbeurzenprogramma (incl. voorbereidings- en terugkomdagen)
  - studentenwerking
  - resultaten van OS-activiteiten bekendmaken
  - branding van de ervaring van studenten/personeel in het buitenland
5. Netwerking en fondsenwerving
- expertise vermarkten
  - fondsenwerving
  - nieuwe financieringskanalen en *partnerships* zoeken
6. Professionalisering en databeheer:
- projectmanagement en opvolging
  - advies en vorming
  - databeheer

Onderstaande figuur toont hoe de interne structuur van het Instituut eruit ziet. We bespreken kort de verschillende organen (zie Figuur 3).

Figuur 3: Organigram van het Instituut voor OS.

DAGELIJKS BESTUUR

Verantwoordelijkheden:

Dagelijkse opvolging van de verschillende activiteiten in functie van het behalen van de doelstellingen van het Instituut. Verslaggeving naar het Bestuurscomité en de Algemene Vergadering.

Werking:

Het dagelijks bestuur overlegt maandelijks.

Samenstelling:

Coördinator, unithoofd DCU, verantwoordelijken van alle clusters, ondersteunende stafleden van het Instituut, en afgevaardigde van de Werkgroep OS van de Stuurgroep Internationalisering van de Associatie.

Andere medewerkers kunnen ad hoc worden uitgenodigd, inclusief studentenvertegenwoordigers.

BESTUURSCOMITÉ

Verantwoordelijkheden:

Het Bestuurscomité is verantwoordelijk voor het uittekenen van het beleid van het Instituut en de besteding van het budget.

Werking:

Het Bestuurscomité komt vier maal per jaar samen en evalueert de voortgang van de realisatie van de strategische en operationele doelstellingen.

Samenstelling:

Coördinator van het Instituut (= voorzitter)

Vicerector Internationaal Beleid

Vicevoorzitter van de Stuurgroep Internationalisering van de Associatie

3 ZAP'ers (oa. de vertegenwoordiger K.U.Leuven in het Bureau VLIR-UOS en 2 professoren uit de twee andere groepen)

1 vertegenwoordiger van de Associatie

4 vertegenwoordigers van de hogescholen

1 AAP-BAP'er

1 ATP'er

2 studenten (één uit een hogeschool, één van de K.U.Leuven)

4 externen

Waarnemende leden:

Voorzitter van de IRO; unithoofd DCU, DCU-stafid dat fungeert als contactpersoon voor de Associatie, voorzitter van LUMOS; voorzitter van het beschermcomité; directeur IO; directeur van de dienst Relatieontwikkeling.

Alle leden van het dagelijks bestuur kunnen uitgenodigd worden.

BESCHERMCOMITÉ

Verantwoordelijkheden:

Het beschermcomité ondersteunt de fondsenwerving van het Instituut en verzorgt de visibiliteit.

Werking:

Het beschermcomité komt minstens jaarlijks samen, eventueel vlak voor de Algemene Vergadering.

Samenstelling:
Nader te bepalen

ALGEMENE VERGADERING

Verantwoordelijkheden:
Kennismaking van het jaarverslag en jaarplan van het Instituut.
Uitwisseling, netwerking en visibiliteit stimuleren.

Werking:
De algemene vergadering wordt jaarlijks georganiseerd en staat in het teken van een bepaald thema.
Alle personeelsleden die betrokken zijn bij OS worden uitgenodigd.

Samenstelling:
Alle personeelsleden betrokken bij of geïnteresseerd in OS.

3.4 Positionering van het Instituut t.o.v. andere organen en raden

- De Interfacultaire Raad voor Ontwikkelingssamenwerking (IRO) blijft de rol vervullen van selectieorgaan voor de doctoraatsbeurzen, de reisbeurzen en andere financieringsaanvragen. De IRO is de bewaker van zijn eigen budget.
- Het Platform OS (K.U.Leuven) wordt opgeheven.
- Er is een link met de Klank- en Adviesraad Internationaal Beleid (K.U.Leuven) via de vicerector en verschillende leden van het Bestuurscomité.
- De Werkgroep OS Associatie is de adviesgroep voor de Stuurgroep Internationalisering op het vlak van OS en is vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur van het Instituut¹⁵.
- De Stuurgroep Internationalisering (Associatie) is vertegenwoordigd in het Bestuurscomité van het Instituut via de vicerector, de co-voorzitter van de Stuurgroep en het DCU-staflid dat fungeert als contactpersoon voor de Associatie.

3.5 Middelen

Om de hierboven voorgestelde doelstellingen te realiseren zijn uiteraard middelen nodig. Deels zijn die nu reeds beschikbaar. Een aanvullend gedeelte wordt vanuit de Associatie aangeleverd; een laatste deel wordt via externe fondsenwerving aangetrokken.

- Werkingsmiddelen voor het Instituut:
  - K.U.Leuven: 15.000 euro per jaar
  - Associatie: 150.000 euro per jaar voor 3 jaar. Hiermee kan een klein werkingsbudget en 2 personeelsleden worden gefinancierd die specifiek zullen kunnen meewerken aan volgende taken
    - Inventarisatie van de expertise en vragen in de hogescholen
    - Meewerken aan invulling database OS
    - Begeleiding van alle OS projectaanvragen
    - Complementariteit uitbouwen tussen onderwijs en onderzoek aan de K.U.Leuven en de hogescholen

---

¹⁵ Eventueel kan de Werkgroep OS op termijn geïntegreerd worden in de verschillende clusters van het Instituut.

- Lokale netwerking activeren
  - Performantie indicatoren uitwerken om resultaten te meten
  - Mee evenementen organiseren
  - Meewerken aan de realisatie van brochures, website en folders
  - Proactief zoeken naar stageplaatsen
  - Meehelpen aan de fundraising
  - Mee landenbeleid uitwerken
- Personeel:
    - K.U.Leuven: De DCU beschikt momenteel over 2.3 VTE's (+ middelen van VLIR-UOS, zie verder)¹⁶.
      - Aanvullend worden specifieke taken verzorgd door personeelsleden van het International Office, van de Dienst Communicatie en van de Dienst relatieontwikkeling (bvb. website ontwikkeling, folders, brochures, fondsenwerving).
    - Externe middelen:
      - VLIR-UOS: ICOS-medefinanciering (2.6 VTE in 2011), waaronder nu reeds 0.5 VTE als contactpersoon met de Associatie
      - Via fondsenwerving en leerstoelen worden in de komende jaren 2 tot 5 bijkomende mandaten gefinancierd.

---

¹⁶ Sinds november 2010 is een 'OFD'-oefening aan het lopen. De resultaten worden verwachten tegen de zomer 2011. Over de implementatie van die resultaten bestaat nog geen zekerheid.

4. Besluit

Ontwikkelingssamenwerking vormt een belangrijke hoeksteen van het internationaliseringsbeleid van de Associatie K.U.Leuven. OS is een belangrijk middel om de doelstellingen van onze *mission statement* te bereiken. Ze zorgt voor een verrijkende invulling van relevant onderwijs, onderzoek en dienstverlening, en stimuleert creativiteit en innovatie. De ruime expertise in diverse thema's en landen die na jarenlange samenwerking is opgebouwd, is een sterke troef voor de gehele Associatie. De inzet van de vele personeelsleden actief in OS verdient dan ook een sterke(re) waardering, niet enkel omwille van de positieve impact in het Zuiden, maar ook omwille van hun streven naar relevant en kwaliteitsvol onderwijs, onderzoek en een goede dienstverlening.

Een Leuvens Instituut voor OS moet deze troef verder verbreden en verdiepen. Het GeBu van de K.U.Leuven en de Raad van Bestuur van de Associatie ondersteunen het voorstel voor de oprichting van een Leuvens Instituut voor OntwikkelingsSamenwerking.

De nodige budgetten worden aangevraagd en goedgekeurd via de budgetronde 2012.

Het Instituut wordt officieel gelanceerd in het najaar, tijdens een academische zitting. In het kader van het internationale jaar van het bos, wordt als eerste *keynote speaker* prof. Wangari Muta Maathai¹⁷ uit Kenya uitgenodigd.

5. Bijlagen

- 5.1 **Bijlage 1.** Internationale ontwikkelingssamenwerking: ontstaan en belangrijkste evoluties
- 5.2 **Bijlage 2.** Stand van zaken van de ontwikkelingssamenwerking in de Associatie K.U.Leuven: SWOT-analyse
- 5.3 **Bijlage 3.** Referenties
- 5.4 **Bijlage 4.** Gebruikte afkortingen

---

¹⁷ **Wangari Maathai** (° 1940) was in 2004 de eerste Afrikaanse vrouw die de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst mocht nemen. Met haar organisatie, *The Green Belt Movement*, slaagde ze erin duizenden vrouwen te helpen om meer dan 40 miljoen bomen te planten. De veelgelauwerde Keniaanse was meteen ook de eerste milieu-activiste die de onderscheiding kreeg. Het Nobelcomité prees haar voor haar "holistische benadering van duurzame ontwikkeling, die democratie, mensenrechten en, in het bijzonder, vrouwenrechten in acht neemt."